

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 25. november 2022

Sag 36/2022

A

(advokat Stig Lynghøj Nielsen, beskikket)

mod

Intrum Debt Finance AG

(advokat Daniel James Pedersen)

I tidligere instanser er afsagt beslutning af Fogedretten på Frederiksberg den 11. oktober 2021 (FS J11-3079/2021) og kendelse af Østre Landsrets 6. afdeling den 5. januar 2022 (B-792-21).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Michael Rekling, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at statskassen skal betale de kæreomkostninger, som indkærede, Intrum Debt Finance AG, er blevet tilkendt af landsretten, og at indkærede ikke skal tilkendes kæreomkostninger for Højesteret.

Indkærede, Intrum Debt Finance AG, har nedlagt påstand om, at selskabet skal tilkendes kæreomkostninger for Højesteret.

Sagsfremstilling

Den 25. marts 2021 anmodede Intrum Debt Finance AG Fogedretten på Frederiksberg om at foretage udlæg hos A for et krav på 33.906,95 kr.

Den 8. juni 2021 meddelte fogedretten A fri proces.

Den 1. oktober 2021 besluttede fogedretten at fremme sagen, og der blev noteret en insolvenserklæring for A.

Den 11. oktober 2021 bestemte fogedretten, at Intrum Debt Finance AG skulle tilkendes sagsomkostninger på 1.000 kr. inkl. moms i form af salær til advokat Daniel James Pedersen.

Med Procesbevillingsnævnets tilladelse kærede Intrum Debt Finance AG den 30. november 2021 fogedrettens afgørelse om sagsomkostninger til landsretten.

Ved brev af 7. december 2021 fremsendte fogedretten kæreskriftet og fuldstændig udskrift af retsbogen til landsretten og anførte i den forbindelse bl.a.:

”Jeg kan henholde mig til den trufne afgørelse, som er truffet på baggrund af sagens omfang, herunder at der ikke er modtaget processkrift fra rekvirenten.”

I anledning af kæremålet meddelte advokat Stig Lynghøj Nielsen - som havde været beskikket for A i fogedretten - den 9. december 2021 landsretten bl.a.:

”Som advokat for A skal jeg herved meddele, at jeg i det hele kan henholde mig til det af fogedretten anførte i brev af 7. december 2021.”

Ved Østre Landsrets kendelse af 5. januar 2022 blev fogedrettens afgørelse ændret, således at Intrum Debt Finance AG blev tilkendt yderligere sagsomkostninger for fogedretten, som skulle betales af statskassen, og A skulle betale kæreomkostningerne for landsretten. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

”Efter en samlet vurdering af sagens værdi, tvistens art og arbejdets omfang og under hensyn til, at fogedretten forud for retsmødet oplyste, at der under retsmødet skulle ske afhøring, gennemgang af sagens bilag og procedure, finder landsretten, at Intrum Debt Finance AG bør tilkendes sagsomkostninger efter retsplejelovens § 503, 4. pkt. Sagsomkostningerne findes passende at kunne fastsættes til 7.187,50 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms, der betales af statskassen, da A er meddelt fri proces for fogedretten.

Thi bestemmes:

Fogedrettens afgørelse ændres, således at Intrum Debt Finance AG i sagsomkostninger for fogedretten tilkendes 7.187,50 kr., som betales af statskassen.

A skal i kæremålsomkostninger inden 14 dage betale 2.500 kr. til Intrum Debt Finance AG.”

Ved meddelelse af 12. januar 2022 til landsretten rejste As advokat spørgsmål om, hvorvidt det rettelig var statskassen, der skulle bære kæreomkostningerne for landsretten, idet hun havde fri proces for fogedretten, og ikke havde nogen interesse i kæren, som alene vedrørte sagsomkostninger til Intrum Debt Finance AG.

Som svar herpå anførte landsretten i retsbog af 21. januar 2022 bl.a.:

”Landsretten kan henholde sig til den afsagte kendelse af 5. januar 2022, der ikke indeholder en fejlskrift, og bemærker, at A ikke havde fri proces for landsretten i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 5, eller på andet grundlag.”

Anbringender

A har anført navnlig, at virkningen af fri proces også omfatter behandlingen af sager i 2. eller 3. instans, hvis sagen er indbragt for højere ret af modparten, og den part, der har fri proces, helt eller delvist har fået medhold i den foregående instans, jf. retsplejelovens § 331, stk. 5. Bestemmelsen finder også anvendelse i kæresager, hvor modparten har indbragt en kendelse for højere ret, efter at den part, der har fri proces, helt eller delvist har fået medhold i den påkærede kendelse i den foregående instans, og denne har nedlagt påstand om afvisning eller stadfæstelse, jf. UfR 2021.499 H.

Fastsættelsen af sagsomkostninger i fogedretten må sidestilles med, at hun fik medhold ved fogedretten. At hendes beskikkede advokat anførte over for landsretten, at hun i det hele kunne henholde sig til det af fogedretten anførte i brev af 7. december 2021, må endvidere sidestilles med en påstand om stadfæstelse.

Kæreomkostningerne er således omfattet af den fri proces og skal betales af statskassen, jf. retsplejelovens § 331, stk. 5, eller dennes analogi.

Det er desuden ulogisk og krænkende for retsbevidstheden, at hun skal betale kæreomkostninger, når sagen for landsretten alene vedrørte sagsomkostninger til modparten, som hun ikke havde nogen interesse i.

Sagen for Højesteret påvirker ikke Intrum Debt Finance AG materielt, og selskabet bør derfor ikke tilkendes sagsomkostninger for Højesteret.

Intrum Debt Finance AG har anført navnlig, at spørgsmålet for Højesteret er uden betydning for selskabet, da selskabet uanset udfaldet af sagen har fået medhold i sin påstand for landsretten.

Kæren for Højesteret berører alene As forhold, men påfører Intrum Debt Finance AG yderligere omkostninger. Selskabet bør derfor tilkendes sagsomkostninger for Højesteret. Uanset udfaldet af kæren for Højesteret skal Intrum Debt Finance AG ikke pålægges at betale sagsomkostninger til A eller statskassen.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 500, stk. 2, indeholder følgende bestemmelse om fri proces i fogedsager:

”Stk. 2. Retten kan give en person, der opfylder de økonomiske betingelser efter § 325, fri proces, hvis den pågældende har behov for advokatbistand for fogedretten.”

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 554 af 24. juni 2005. Af forarbejderne til § 500, stk. 2 (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, s. 5569), fremgår bl.a.:

”Det foreslås at ændre reglen om advokatbeskikkelse i fogedsager til en regel om fri proces, således at retten får en skønsmæssig mulighed for at give fri proces, når en part, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, har behov for advokatbistand i en fogedsag.

Forslaget indebærer, at retten kan give fri proces til en fogedsag med de virkninger, som fremgår af kapitel 31. Retten kan også anvende reglen i den foreslåede § 331, stk. 2, om delvis fri proces. Af kapitel 31's betingelser for at give fri proces er det derimod kun de økonomiske betingelser, der finder anvendelse.”

Virkningerne af fri proces findes i retsplejelovens kapitel 31 om retshjælp og fri proces. Retsplejelovens § 331, stk. 4 og 5, indeholder bl.a. følgende bestemmelser herom:

”Stk. 4. Virkningerne af fri proces omfatter hele sagen i den pågældende instans, herunder den procedure, der er nødvendig for at opnå en ny foretagelse af sagen for samme ret, samt fuldbyrdelse af afgørelsen. Virkningerne omfatter tillige de foranstaltninger, som af hensyn til forberedelsen af sagsanlægget med føje er foretaget inden meddelelse af fri proces.

Stk. 5. Virkningerne af fri proces omfatter også behandlingen af sagen i 2. eller 3. instans, såfremt sagen er indbragt for højere ret af modparten og den part, der har fri proces, helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans.”

Bestemmelserne blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 253 af 4. juni 1969. I den dagældende lov fremgik bestemmelserne af § 332, stk. 3 og 4. Loven byggede på et lovudkast i betænkning nr. 404/1966 om ændring af reglerne om fri proces og organisationen af den vederlagsfri retshjælp. Det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede § 332, stk. 4 (nu § 331, stk. 5) udsprang af overvejelser om at henlægge kompetencen til at meddele fri proces til domstolene (Folketingstidende 1968-69, tillæg A, lovforslag nr. L 122, sp. 2891 f.). Det fremgår desuden bl.a.:

”Retsplejerådet har i sin udtalelse om betænkningen anført, at det ikke på nuværende tidspunkt finder anledning til at foreslå væsentlige ændringer med hensyn til kompetencespørgsmålet. Spørgsmålet om eventuelt at henlægge kompetencen til at meddele fri proces til domstolene har nær forbindelse med spørgsmålet om en ændring af kompetencereglerne med hensyn til meddelelse af oprejsningsbevilling og tredjeinstansbevilling. De nævnte spørgsmål bør derfor efter rådets opfattelse tages op til samlet overvejelse på et senere tidspunkt. Man fandt imidlertid, at der allerede på nuværende tidspunkt kunne være anledning til på begrænsede områder at ændre kompetencereglerne. Det drejer sig om tilfælde, hvor der ikke bliver tale om at foretage nogle bedømmelser af rimeligheden af at føre proces.

Rådet har således fremhævet, at der efter fast praksis uden nærmere bedømmelse af sagens realitet meddeles appelindstævnte fri proces under anken, såfremt han helt eller delvis har fået medhold i 1. eller 2. instans. Rådet fandt det ubetænkeligt at indføre en regel om, at der i disse tilfælde uden videre skulle tilkomme den pågældende fri proces, såfremt han godtgør over for retten, at han opfylder de økonomiske betingelser for at opnå fri proces. Justitsministeriet er i princippet enig heri, men har dog ment det nødvendigt at begrænse reglen til tilfælde, hvor appelindstævnte har haft fri proces i 1. instans. Som nævnt i betænkningen s. 15 meddeles fri proces ikke i visse sager, f. eks. injuriersager og private voldssager. Det ville være mindre rimeligt, om appelindstævnte havde fri proces i sådanne sager. Begrænses reglen som ovenfor nævnt, vil det være unødvendigt at foretage en fornyet vurdering af, om parten opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.”

Højesterets begrundelse og resultat

A havde fri proces under en fogedsag i Fogedretten på Frederiksberg. Efter sagens afslutning bestemte fogedretten, at kreditor, Intrum Debt Finance AG, skulle tilkendes sagsomkostninger på 1.000 kr. inkl. moms i form af salær til kreditors advokat. Intrum Debt Finance AG kærede omkostningsafgørelsen til landsretten med påstand om tilkendelse af yderligere sagsomkostninger. A nedlagde ikke en egentlig påstand i den forbindelse, men henholdt sig til fogedrettens bemærkninger i fremsendelsesbrevet, hvor fogedretten henholdt sig til den truffe afgørelse. Ved landsrettens kendelse fik Intrum Debt Finance AG medhold i sin påstand, og A blev pålagt at betale 2.500 kr. i kæreomkostninger til Intrum Debt Finance AG.

Spørgsmålet for Højesteret er, om fri proces for fogedretten omfatter behandling af en kæresag vedrørende sagsomkostningsafgørelsen i sagen, når kæren er iværksat af modparten.

Efter retsplejelovens § 331, stk. 5, omfatter virkningerne af fri proces også behandlingen af sagen i 2. eller 3. instans, såfremt sagen er indbragt for højere ret af modparten, og den part, der har fri proces, helt eller delvist har fået medhold i den foregående instans.

Højesteret finder, at denne bestemmelse eller princippet heri også finder anvendelse på kæresager vedrørende sagsomkostninger, når modparten har indbragt en kendelse herom for højere ret, og den part, der har fri proces, har nedlagt påstand om afvisning eller stadfæstelse. Højesteret finder endvidere, at det, A har anført over for landsretten, må forstås som en påstand om stadfæstelse.

Kæresagen mod A var herefter omfattet af den fri proces, og hendes påstand tages derfor til følge.

A har haft fri proces for Højesteret.

Højesteret finder ikke grundlag for at træffe afgørelse om kæreomkostninger for Højesteret, da kæren ikke berører Intrum Debt Finance AG.

Thi bestemmes:

Statskassen skal betale de kæreomkostninger, som Intrum Debt Finance AG er blevet tilkendt af landsretten.